

Dotazy a odpovědi ke správnímu řádu

Zápis ze semináře k novému správnímu řádu - Praha, 23. a 24. listopadu 2005

1. Podle § 5 občanského zákoníku došlo-li ke zřejmému zásahu do pokojného stavu, lze se domáhat ochrany u příslušného orgánu státní správy. Kdo je tímto orgánem, jestliže orgány obce jsou orgány územního samosprávného celku?

Podle § 11 zákona č. 102/1992 Sb. je to pověřený obecní úřad.

2. Jaký má vliv nový správní řád na činnost orgánů obce, např. v oblasti dispozic s obecním majetkem, tedy zejména na tu činnost, při které obec nemůže autoritativně zasahovat do postavení třetích osob.

Viz § 1 odst. 1 a 3 - správní řád se nevztahuje na vystupování obcí v soukromoprávních vztazích (např. prodej a pronájem komunálních bytů). V případě např. dotačních smluv lze nicméně uvažovat (ve vztahu k zákonu č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů) o aplikaci ustanovení správního řádu o veřejnoprávních smlouvách (viz závěr č. 16 poradního sboru ke správnímu řádu).

3. Na které samostatné působnosti orgánů obce se vztahuje postup podle SŘ a kdo v těchto souvislostech je „úřední osobou“, „představeným úřední osoby“, „vedoucím správního orgánu“, atd. Uveďte „modelový“ případ postupu obce a jejích orgánů při rozhodování v samostatné působnosti, na který se vztahuje správní řád.

Kdo je oprávněnou úřední osobou vyplyne z organizačního řádu, pracovních náplní a rozhodnutí vedoucích úředníků (může jít též o starostu, popř. tajemníka). Příkladem postupu obce dle správního řádu v samostatné působnosti je ukládání pokut dle § 58 a § 59 zákona o obcích, postup podle § 31 zákona o obcích (zde je sice správní řád vyloučen, ale bude se postupovat podle § 180) a také § 126 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení a § 3 odst. 2 písm. b), § 15 odst. 1, § 32 odst. 1, § 37 odst. 1 a § 54 zákona č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti sociálního zabezpečení.

4. Je přípustné, aby pro jedno správní řízení bylo „oprávněnými úředními osobami“ určeno více osob, např. referent + vedoucí odboru? Jak stanovit ve vnitřním předpise vymezení okruhu oprávněných úředních osob? Fikce, předjímaná ust. § 15 odst. 2 SŘ, je v praxi neaplikovatelná, neboť vnitřním předpisem lze vymezit pouze okruhy působností správního orgánu, které budou následně promítnuty do jednotlivých náplní zaměstnanců obce zařazených do správního orgánu.

Pro jedno správní řízení může být určeno více oprávněných úředních osob (např. pro různé úkony, pro podepsání rozhodnutí apod.). Určení oprávněné úřední osoby pak vyplývá např. z organizačního řádu a z prokazatelných úkonů vedoucích úředníků - kdo je oprávněnou úřední osobou musí být zaznamenáno do spisu (viz § 15 odst. 4).

5. Ustanovení § 15 odst. 1 užívá v souvislosti s vedením řízení a formou úkonů dva rozdílné pojmy: „úkon v řízení“ a „jednotlivé sdělení“. Jaký je mezi nimi rozdíl, jde o sdělení o provedeném úkonu?

Sdělení je jedním z druhů úkonu v řízení, který lze zpravidla činit ústně, jedná se např. o § 53 odst. 6 správního řádu.

6. Jak posuzovat z hlediska doručení (§ 23 odst. 4 a § 24 odst. 1 ve spojení s § 72 odst. 1 a § 73 odst. 1 SŘ) „vyzvednutí si“ písemnosti určené do vlastních rukou adresátem po lhůtě 10 dnů ode dne uložení písemnosti, avšak před uplynutím 15ti dnů ode dne uložení písemnosti, tj. před vrácením písemnosti správnímu orgánu? Považuje se písemnost za doručenu skutečně 10tým dnem ode dne uložení písemnosti i v případě, že si adresát písemnost vyzvedl např. 12. den od uložení zásilky, nebo je „vhodnější“ z hlediska jistoty a „prokazatelnosti“ doručení za den doručení považovat den skutečného vyzvednutí si zásilky.

Uložená písemnost je doručena tím dnem, kdy si ji adresát vyzvedl, jestliže tak však učinil do 10. dne ode dne uložení. Po této době platí fikce, že byla doručena 10. dnem ode dne uložení a skutečnost, že si ji adresát fakticky vyzvedl např. 13. den, není právně významná. Možnost, aby si adresát mohl písemnost vyzvednout i po účinku doručení předtím, než se bude vracet správnímu orgánu, tedy ve lhůtě 15 dnů, je stanovena z důvodu, že se jedná o obecnou lhůtu uložení, která platí pro doručování všech písemností. Adresáti s touto lhůtou počítají a ustanovení směřuje v jejich prospěch, neboť jim umožňuje faktické seznámení se s obsahem písemnosti.

7. V případě, že adresát písemnosti je na dovolené v zahraničí, v době jeho nepřítomnosti je mu v rámci správního řízení doručována písemnost určená do vlastních rukou, adresát nemá faktickou možnost si zásilku ve stanovené lhůtě vyzvednout. Prokáže správnímu orgánu existenci „překážky“, požádá dle ust. § 41 odst. 2 SŘ o prominutí zmeškání úkonu (tj. úkonem se v daném případě rozumí vyzvednutí si zásilky). Jaký „zmeškaný úkon“ má se žádostí spojit, aby se s jeho žádostí správní orgán mohl zabývat?

V tomto případě se nebude zmeškaný úkon se žádostí spojovat, jelikož výsledkem žádosti o prominutí zmeškání úkonu bude usnesení, v němž bude konstatováno, že nebylo doručeno. Jde o odlišný případ, než je samotná žádost o prominutí zmeškání např. odvolací lhůty podle § 41 v případě, že bylo řádně doručeno (nedošlo ke zpochybnění podle § 24 odst. 2) a z nějakého důvodu účastník nestihl podat odvolání.

8. V § 25 SŘ jsou taxativně vyjmenovány případy, kterým osobám lze doručovat veřejnou vyhláškou. Mj. i osobě, již se prokazatelně nedaří doručovat. Přitom ustanovení § 23 a § 24 řeší případy, kdy se vyskytne překážka, pro kterou je doručení písemnosti de facto znemožněno. SR pak pro tyto případy stanoví nejčastěji fikci doručení. V jakém vztahu jsou tedy ustanovení o překážkách při doručení písemnost a jejím uložení k ustanovení o možnosti doručit veřejnou vyhláškou? Existuje zde nějaká zákonná posloupnost postupu při doručování?

Ustanovení § 25 se neuplatní v případě, že nastane fikce doručení. Doručení veřejnou vyhláškou tak bude použitelné jen pro případy, kdy se zásilka rovnou vrací (neukládá) například proto, že uvedená adresa neexistuje, v daném místě nemá adresát žádnou poštovní schránku apod. Prokazatelnost neúspěšného doručování záleží na charakteru případu a přístupu správního úřadu. Náhradní doručení veřejnou vyhláškou nelze uplatnit u osob, jimž se ukládá povinnost nebo odnímá

právo (účastníci dle § 27 odst. 1) - v takovém případě se ustanoví opatrovník (§ 32 odst. 3).

9. Lze ustanovení § 25 odst. 1 až 3 SŘ chápat tak, že pro doručení písemnosti veřejnou vyhláškou postačuje vyvěšení „oznámení o možnosti převzít písemnost“, za současného zveřejnění oznámení způsobem umožňujícím dálkový přístup, aniž by se vyvěšovala samotná písemnost? Platí totéž i v případě doručování veřejnou vyhláškou ve správních obvodech více obcí?

Je možné i pouhé označení písemnosti a sdělení, kde ji lze převzít. To by ale nemělo být pravidlem! - viz zásada dobré správy v § 4 odst. 1 a § 8 správního řádu. Oznámení o možnosti převzít písemnost přichází v úvahu zejména s ohledem např. na ochranu citlivých osobních údajů, které nelze zveřejňovat na úřední desce nebo na kvantitativní rozsahem písemnosti, kterou fakticky nelze na úřední desku umístit (např. celá dokumentace v územním nebo stavebním řízení).

10. 10. Zákon nestanoví, např. u § 37 odst. 3 nebo § 45 odst. 2, že správní orgán rozhoduje usnesením (výzva k odstranění vad podání a stanovení k tomu lhůty) - jakou formu má mít takovýto úkon správního orgánu?

Není-li v zákoně výslovně požadována forma rozhodnutí nebo usnesení, může se postupovat neformálně (ale pro potřeby spisu prokazatelně). Formálně právně lze ovšem vydat např. usnesení o určení lhůty k úkonu podle § 39 odst. 1, nicméně rozhodující zde je, zda to je opravdu zapotřebí. Je to stejná úprava jako v § 27 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), kdy se v těchto případech také lhůta k doplnění podání nebo žádosti zpravidla také neurčovala rozhodnutím (mohlo by to být v rozporu i se zásadou procesní ekonomie).

11. Vyplývá z „práva na pořízení kopie spisu“ (§ 38 SŘ) právo na to, aby tak učinil správní orgán bezúplatně, či je možno pořízení kopie spisu nebo jeho části vázat na zaplacení nákladů na pořízení kopie (k tomu viz zákon č. 106/1999 Sb.)?

Správní řád je pokud jde o nahlížení a kopie ze spisu předpisem speciálním (přednostním) ve vztahu k zákonu č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Pořízení kopií v tomto případě podléhá zákonu č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

12. Důvodem pro zastavení řízení zahájeného na žádost je podle § 66 odst. 1 písm. b) skutečnost, že „byla podána žádost zjevně právně nepřípustná“. Co je možno rozumět „nepřípustnou žádostí“? Nejde o stejnou situaci, která je popsána v § 43 odst. 1 písm. b) SŘ?

Zjevně právně nepřípustná žádost je jiný případ, než na které se vztahuje § 43. Pod § 43 odst. 1 písm. b) lze podřadit např. skutečnost, že správnímu orgánu byla podaná žádost ve věci, v níž je nutno podat žalobu soudu. Příkladem zjevně právně nepřípustné žádostí je např. případ, kdy se žadatel domáhá něčeho, čemu zjevně nemůže být vyhověno, např. právnická osoba podá žádost o oprávnění, které může být uděleno pouze fyzické osobě.

13. Komu má správní orgán oznamovat usnesení o zastavení řízení, když žadatel zemřel nebo zanikl. V daném případě SŘ nestanovuje, že se usnesení pouze poznamená do spisu.

Pokud žadatel zemřel a nemá nástupce, usnesení se z povahy věci a podle smyslu právní úpravy neoznamuje - založí se do spisu.

14. Jaký je vztah mezi § 67, který upravuje obsah a formu rozhodnutí a § 76, který upravuje usnesení? Ze systematiky zákona není zřejmé, zda je usnesení rozhodnutím ve smyslu § 67 (rozhodnutí v procesních otázkách) se zvláštnostmi upravenými v § 76 nebo jde o zcela jinou kategorii, na niž se nevztahují např. ustanovení o náležitostech rozhodnutí, o nicotnosti, apod.

Usnesení je zvláštní typ rozhodnutí, kterým se rozhoduje zejména o procesních otázkách. Ustanovení o náležitostech rozhodnutí (a všechna další ustanovení o rozhodnutí podle dílu 6) se proto vztahuje i na usnesení, není-li v § 76 stanoveno něco jiného. Oba typy jsou pak umístěny v dílu 6. části druhé, nazvaném rozhodnutí.

15. Co se rozumí „vedlejší ustanovením“ výroku rozhodnutí? Je samostatně vykonatelné?

Vedlejší ustanovení ve výroku např. upřesňuje uloženou povinnost, stanoví podrobnější podmínky jejího plnění atd. (jde např. o podmínky stavebního povolení nebo podmínky kolaudačního rozhodnutí). Mnohdy tato možnost vyplývá ze zvláštního zákona. Vedlejší ustanovení zpravidla nelze od výroku oddělit - je jeho součástí. Vedlejší ustanovení může mít odlišnou vykonatelnost od samotného výroku v případě podle § 82 odst. 3.

16. Co se rozumí „jinými právními účinky rozhodnutí“ podle § 74 odst. 3?

Vykonatelností se ve správním řádu rozumí exekuční proveditelnost. Rozhodnutí, které nelze exekučně provést, např. rozhodnutí o osobním stavu, udělení státního občanství podle zákona o státním občanství, nebo změna jména podle zákona o matrikách, nabývají jiných právních účinků.

17. Podle § 76 odst. 2 SŘ lze určitá usnesení vydat bez předchozího řízení za splnění podmínky, že obdobné usnesení bylo tímž správním orgánem podle „ustálené rozhodovací praxe vydáno v téže nebo jiné věci za obdobných skutkových okolností,“. Jak a kdo bude splnění této podmínky posuzovat? Jde o neurčité pojmy.

Jedná se o novinku, kterou ověří praxe, nejprve bude splnění této podmínky posuzovat orgán, který takto zjednodušené usnesení vydá a následně bude splnění v konkrétním případě posuzovat např. správní orgán v rámci odvolání, přezkumného řízení proti rozhodnutí ve věci (§ 94 odst. 3) nebo správní soud (podle § 70 písm. c) soudního řádu správního by to soud zřejmě posuzoval jen v souvislosti s přezkumem rozhodnutí ve věci - viz § 76 odst. 1 písm. c) nebo § 78 odst. 1 věta první SŘS).

18. Ve kterých případech může správní orgán prominout zmeškání lhůty pro odvolání, když je tato lhůta stanovena přímo zákonem a platí pravidlo, že prominout

může správní orgán toliko lhůtu, kterou stanoví sám nebo v případech uvedených v zákoně? Podle § 92 odst. 1 opožděné odvolání odvolací orgán zamítne.

Možnosti a podmínky prominutí zmeškaného úkonu stanoví § 41.

19. Podle § 89 odst. 2 odvolací správní orgán přezkoumává soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, s právními předpisy, (tedy přezkoumává zákonnost obsahu rozhodnutí a postupu, jímž bylo přijato). V uvedeném ustanovení se však objevuje další pojem, a to „správnost“ napadeného rozhodnutí. Tu pak odvolací správní orgán přezkoumává jen v rozsahu námitek uvedených v odvolání, jinak jen tehdy, vyžaduje-li to veřejný zájem. Co se rozumí pod pojmem „správnost“ rozhodnutí, je to totéž, co „zákonnost“? Soulad s právními předpisy (zákonnost) a správnost rozhodnutí rozlišuje i § 90 odst. 1 SŘ.

Odvolací orgán přezkoumává zákonnost vždy (výjimkou je § 141 odst. 9), ale správnost jen v rozsahu námitek odvolatele, příp. vyžaduje-li to veřejný zájem. Mezi oběma pojmy je tedy rozdíl v tom smyslu, že zákonností se rozumí soulad s právními předpisy, zatímco nesprávné může být například rozhodnutí o uložení pokuty sice v rámci zákonné sazby, ale nebude např. odpovídat okolnostem daného případu. Hranice mezi zákonností a věcnou správností se nicméně některými základními zásadami činnosti správních orgánů částečně posouvá (viz zejm. § 2 odst. 2 a odst. 4). Tedy i porušení základních zásad bude zpravidla nezákonností.

20. Je-li odvolání podáno včas a je-li přípustné, rozhoduje o něm odvolací orgán a rozhodnutí doručuje podle pravidel pro doručování stanovených ve správním řádu. Jakou situaci tedy řeší § 92 odst. 2 SŘ?

Ustanovení § 92 odst. 2 je formou nápravy nesprávného úsudku orgánu první instance o opožděném či nepřipustném odvolání; proto mu odvolací orgán v takovém případě věc vrací a správní orgán prvního stupně postupuje podle § 86 a násl.

21. Podle § 94 odst. 1 SŘ může dát účastník podnět k přezkumnému řízení, tento podnět není návrhem na zahájení řízení. Neshledá-li správní orgán důvod k zahájení takového řízení, sdělí tuto skutečnost „neformálním sdělením“ není jen tak neformální, je to sdělení podle části čtvrté (viz § 158 odst. 1) podatelci. Jde o případ, kdy není dán důvod k zahájení řízení o přezkoumání rozhodnutí. Pokud je však řízení zahájeno a poté správní orgán zjistí, že důvod pro přezkum není dán, usnesením (které se toliko poznamená do spisu) řízení zastaví (§ 97 odst. 1 SŘ). Jak se ten, na jehož podnět bylo řízení zahájeno nebo i ostatní účastníci řízení dozví výsledek rozhodnutí? Obdrží usnesení o zastavení řízení?

Přezkumné řízení se bude zastavovat usnesením, které se poznamená do spisu, na nějž se bude vztahovat ustanovení § 76 odst. 3 věta třetí. Správní orgán tedy bude povinen o tomto usnesení účastníky vhodným způsobem vyrozumět.

22. Proces obnovy v sobě zahrnuje dvě samostatná řízení - „řízení o obnově“ a „řízení nové“. Výsledkem prvního je (vedle případů rozhodnutí o zamítnutí obnovy řízení) rozhodnutí, jímž se řízení obnovuje podle § 100, a v jehož důsledku se původní rozhodnutí vždy ruší (§ 102 odst. 9). Tzn., že po zrušení původního rozhodnutí podle § 100 zkoumá, zda jsou důvody pro nové řízení dle § 101? Nejsou-

li důvody dány, řízení usnesením zastaví (§ 102 odst. 4). Které řízení takto může správní orgán zastavit, když žádné neprobíhá, řízení o obnově již bylo ukončeno rozhodnutím a nové řízení nebylo zahájeno? Znamená to, že účastník bude podávat dvě žádosti - žádost o obnovu řízení a poté žádost o zahájení nového řízení (§ 102 odst. 3)?

Otázka vychází z nepochopení vzájemného vztahu § 100, § 101 a § 102 SŘ. Rozhodnutím o obnově řízení dle § 100 se původní pravomocné rozhodnutí neruší; k jeho zrušení dojde ze zákona až nabytím právní moci nově vydaného meritorního rozhodnutí v dané věci, které bude vydáno dle § 102. U obnovy jde tedy vždy o dvě samostatná řízení, pokud se žádosti o obnovu vyhová (je to obdoba stávající úpravy). Po rozhodnutí o obnově dle § 100 již účastník nepodává novou žádost o zopakování původního řízení; k tomu přikročí příslušný správní úřad bez žádosti. Naopak postup podle § 101 představuje pouze jedno řízení a tedy i vydání jednoho rozhodnutí, což vyplývá též z první věty § 102 odst. 1. Ustanovení § 101 se pak nebude vztahovat na postup při obnově řízení.

23. Ustanovení § 119 odst. 2 stanoví obsah pověření. Lze se domnívat, že pověření v tomto smyslu není instrumentem veřejného práva, ale práva soukromého. Svědčí o tom i podmínka, že s pověřením musí jiná osoba souhlasit. Proč se pak zde stanoví podrobnosti obsahu pověření?

Z uvedeného ustanovení jednoznačně vyplývá, že k pověření k výkonu exekuce dle § 119 lze dospět pouze na základě dohody a že zde správní orgán nevystupuje ve vrchnostenské - autoritativní pozici. Naznačený obsah pověření v odst. 2 tohoto ustanovení je naopak velmi úsporný - zcela logicky zde má být označen úkon, který má pověřená osoba za povinného provést; jiné podrobnosti zákon nepředepisuje.

24. Je ustanovení § 131 odst. 4 aplikovatelné i pro případy orgánů obcí (krajů) rozhodujících v oblasti samostatné působnosti a nejedná se o nepřípustný zásah do práva na samosprávu?

Ustanovení § 131 odst. 4 je aplikovatelné i v oblasti samostatné působnosti; vyplývá to m. j. ze systematiky jeho umístění v daném paragrafu, resp. z textu předchozích odstavců. Účelem ustanovení je zajistit spravedlivý a objektivní proces, což je v daném případě víc než ochrana samostatné působnosti (viz čl. 101 odst. 4 Ústavy a tam uvedená ochrana zákona), obec má navíc právo podat komunální ústavní stížnost.

25. V ustanovení § 139 a § 140 se užívá pojem „podmiňující úkon“ správního orgánu. Správní řád však nikde tento pojem nevysvětluje. O jaký úkon jde? Ustanovení § 139 též pojednává o právu na předběžnou informaci. V té souvislosti je v odstavci 4 téhož ustanovení použit pojem „platnost informace“ a „neplatná informace“. Platnost či neplatnost spojujeme spíše s právním úkonem, nikoli s informací (ta bývá buď pravdivá nebo nepravdivá).

Institut předběžné informace je použitelný, pouze stanoví-li tak zvláštní zákon, který musí upravit konkrétnější pravidla. Obecně má závazná informace formu sdělení podle části čtvrté správního řádu. Totéž se týká i podmiňujícího úkonu, kdy ve zvláštním zákoně musí být konkrétně uvedeno, jaký úkon by podmiňující být mohl,

tedy jaký úkon by mohl podmiňovat vlastní rozhodnutí správního orgánu. Podmiňujícím úkonem může být např. závazné stanovisko podle § 149 správního řádu nebo jakékoliv jiné vyjádření dotčeného orgánu ve smyslu § 136 odst. 1 písm. b), resp. čtvrté části. V odstavci 4 § 139 jsou stanoveny některé důvody, za nichž bude předběžná informace již neplatná. Obsahově se jedná o to, že za určitých podmínek pozbývá předběžná informace právních účinků, které měla.

26. Rozumí se „hromadným sdělovacím prostředkem“ v § 146 odst. 2 SŘ rovněž místní nebo regionální tisk?

Ze smyslu zákona (viz řízení podle zákona č. 231/2001 Sb. nebo podle zákona č. 62/1988 Sb.) vyplývá, že není míněn regionální a místní tisk.

27. Je orgán obce v samostatné působnosti (rada obce, zastupitelstvo obce) povinen vést řízení o žádosti dle § 146 např. ve věci pronájmu nemovitosti, prodeje nemovitosti v případě, že obec obdrží žádost, přičemž neměla ani nemá žádný záměr nemovitost prodat či pronajmout?

Ustanovení § 146 (postup správního orgánu vedoucí k vydání správního rozhodnutí) se nevztahuje na výběr nejvýhodnějších nabídek při prodejkách a pronájmech nemovitostí obcemi, který je úkonem vlastníka nemovitostí, směřujícím k určení partnera, s nímž obec v režimu občanského práva sjedná příslušnou smlouvu (viz § 1 odst. 3).

28. Podle § 147 odst. 5 není-li povinnost zajištěná zárukou splněna ve lhůtě, peněžité záruka propadne ve prospěch toho, kdo by byl oprávněn z exekuce. O propadnutí záruky se nevydává rozhodnutí, ale vlastnictví se zřejmě nabývá ve smyslu § 132 odst. 1 OZ „na základě jiných skutečností stanovených zákonem“. Když tímto způsobem oprávněný z exekuce nabude vlastnictví, ve kterém okamžiku se tak stane? Podle § 147 odst. 6, jde-li o nepeněžitou záruku, rozhodne správní orgán o uspokojení této pohledávky prodejem záruky podle zvláštního zákona. O jakou pohledávku jde,

Oprávněný z exekuce nabude vlastnictví buď okamžikem propadnutí peněžité záruky, nebo okamžikem prodeje nepeněžité záruky. Může se jednat např. o pohledávku správního orgánu, který uložil pokutu za spáchaný přestupek, tato pokuta je již pravomocná, přičemž pachatel tohoto přestupku uloženou povinnost ve stanovené lhůtě nesplnil, tj. vykonatelnou pokutu neuhradil.

29. Podle 163 odst. 2 SŘ platí postup podle tohoto ustanovení, i když je návrh smlouvy neodvolatelný. Kdy je návrh smlouvy neodvolatelný, v případech stanovených v § 43a OZ?

Na ustanovení, která se týkají veřejnoprávních smluv podle správního řádu se podle § 170 přiměřeně použijí ustanovení občanského zákoníku. Totéž se týká i neodvolatelnosti návrhu smlouvy. V případě správního řádu však jde o odchylku od § 43a odst. 4 písm. b) občanského zákoníku, která umožní i takový návrh odvolat (např. pokud by po odeslání návrhu smlouvy bylo vydáno rozhodnutí ve věci a nešlo by už uzavřít subordinační veřejnoprávní smlouvu).

30. Podle § 164 odst. 3 SŘ je veřejnoprávní smlouva uzavřena dnem (zřejmě myšleno nabývá účinnosti), kdy nabude právní moci souhlas příslušného správního orgánu, je-li ho třeba. Jak a kdy takový souhlas nabývá právní moci a kde je to stanoveno?

Souhlas je vydáván v režimu části druhé správního řádu (jde o standardní rozhodování a nabývání právní moci) - viz § 160 odst. 5, § 162 odst. 1.

31. V § 167 odst. 1 jsou taxativně vyjmenovány případy, kdy může smluvní strana podat návrh na zrušení veřejnoprávní smlouvy. Může takovou smlouvu zrušit příslušný správní orgán z moci úřední, když žádná smluvní strana návrh nepodala?

Přezkoumávání veřejnoprávních smluv upravuje § 165 správního řádu. V odstavci 7 tohoto ustanovení je uvedeno, že platí obdobně ustanovení o přezkumném řízení, které je řízením z moci úřední.

32. Které případy v praxi upravuje § 168?

Ustanovení § 168 správního řádu upravuje souhlas třetích osob, který bude nezbytný k uzavření všech veřejnoprávních smluv subordinačních a smluv mezi osobami, jež by byly účastníky řízení, kdyby řízení podle části druhé probíhalo. Pokud nebude s uzavřením těchto veřejnoprávních smluv získán souhlas třetích osob (jedná se zejména o ty osoby, jež by byly účastníky řízení podle § 27 odst. 2 a 3), není možné smlouvu uzavřít a bude se postupovat ve standardním správním řízení, jehož cílem je vydání rozhodnutí. V případě subordinačních veřejnoprávních smluv se může jednat o smlouvy o závazcích veřejné služby (podle návrhu nového stavebního zákona jsou to např. smlouvy nahrazující územní rozhodnutí nebo stavební povolení) a v případě smluv mezi účastníky řízení bude předmětem smlouvy převod nebo způsob výkonu jejich práv nebo povinností (viz např. § 11 odst. 3 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách, na základě kterého může osoba, která má platné povolení k nakládání s vodami, umožnit výkon svého povolení i jinému, nestanoví-li vodoprávní úřad jinak nebo § 27 odst. 7 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), na jehož základě může organizace (definice tohoto pojmu viz § 5a tohoto zákona) smluvně převést dobývací prostor, který jí byl stanoven rozhodnutím obvodního báňského úřadu, na jinou organizaci, a to po předchozím souhlasu obvodního báňského úřadu).

33. Podle § 173 odst. 2 SŘ nelze proti opatření obecné povahy podat „opravný prostředek“. Jaký opravný prostředek je tady myšlen?

Jako opravné prostředky proti opatřením obecné povahy nelze použít řádné opravné prostředky, tj. nelze se proti nim odvolat, a není přípustná ani obnova řízení. Přípustné je přezkumné řízení podle § 94 a násl. a rovněž přezkoumání Nejvyšším správním soudem podle § 101c zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní.

34. Podle § 172 odst. 4 SŘ může dát písemné nebo ústní připomínky k návrhu opatření obecné povahy kdokoli. Správní orgán je povinen se jimi zabývat a vypořádat se s nimi v odůvodnění opatření obecné povahy. Neučiní-li tak nebo učiní-li tak nedostatečně, jak se může onen „kdokoli“ bránit? „Kdokoli“ totiž není ten, kdo

může jako účastník (podle § 174 odst. 1 přiměřeně použit pojem účastník) podat podnět k přezkoumání opatření obecné povahy.

Soulad s právními předpisy se ověřuje v přezkumném řízení (§ 174 odst. 2). I přesto, že přezkumné řízení podle § 94 SŘ je zahajováno z moci úřední, může podnět k němu dát kdokoliv.

35. Podléhá opatření obecné povahy dozoru podle zákona o obcích?

Nepodléhá, protože jde o institut správního řádu (viz. např. § 129 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů). Obce ani kraje ovšem podle platné právní úpravy žádná opatření obecné povahy nevydávají, protože je k tomu žádný zákon nezmocňuje (viz § 171 správního řádu).

36. Jak se nový správní řád dotkne postupu orgánů dozoru?

Postup při vydávání rozhodnutí v rámci dozoru (sistace právních předpisů, sistace opatření v rámci samostatné působnosti nebo zrušování opatření v rámci přenesené působnosti) podléhá dnes správnímu řádu (viz § 1 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb. - jde o rozhodování o právu obce na samosprávu) a bude podléhat i novému správnímu řádu v důsledku § 180 odst. 1, jestliže není v celém rozsahu zvláštním zákonem upraven nebo jestliže v tomto zákoně není použítí správního řádu v souvislosti s dozorovými postupy vůbec zmíněno - speciální procesní ustanovení zůstávají přednostními - např. že rozhodnutí o sistaci nabývá právní moci doručením účastníkovi řízení. Týká se např. § 124, § 124a, § 127 zákona o obcích.

Pokud by bylo pro některý dozorový (kontrolní) postup zvláštním zákonem výslovně vyloučeno použití správního řádu, od 1. ledna 2006 se bude podle správního řádu přesto postupovat, a to v důsledku § 180, kterým se v tomto směru nepřímo novelizují všechny předpisy vydané před 1. lednem 2006, které správní řád vylučovaly bez náhrady. To se týká např. § 112a zákona o hlavním městě Praze, § 91a, § 93h zákona o krajích a § 143 a § 144 zákona o obcích. Pokud jde o procesní otázky výkonu dozoru nad samostatnou působností, novela zákona o obcích, zákona o krajích, zákona o hlavním městě Praze a zákona o Ústavním soudu (sněmovní tisk 987) sjednocuje výkon dozoru, a to i po stránce procesní.

Pokud jde o samotný rozsah správních aktů, resp. jiných správních úkonů, které jsou předmětem dozoru nad působností územních samosprávních celků, promítne se nový správní řád zejména do nápravy tzv. jiných správních úkonů prováděných podle čtvrté části, kde platí zvláštní proces nápravy (viz § 156 odst. 2 správního řádu, případně ve spojení s § 80 odst. 1 písm. b) správního řádu pro případ nečinnosti příslušného orgánu), správní řád tedy bude zejména vůči ustanovením o dozoru nad přenesenou působností obcí a krajů působit jako lex posterior (viz § 180 odst. 2) a tzv. jiné správní úkony správních orgánů v přenesené působnosti, které nemají formu rozhodnutí ve správním řízení (např. nezákonné sdělení stavebního úřadu, že nemá námitek proti provedení stavby na ohlášení) bude třeba rušit podle příslušných ustanovení správního řádu (§ 156 odst. 2 ve spojení s § 180 odst. 2)

Výše uvedené m. j. vyplývá ze závěru č. 10 poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu, kterým je vyložen vztah ustanovení § 1 odst. 2, § 180 odst. 1 a § 177 odst. 1 správního řádu.

Správní řízení v rámci dozoru je řízením zahajovaným z moci úřední.

Vnější podněty k dozoru (např. stížnosti občanů, návrhy krajských úřadů) nejsou automaticky skutečnostmi odůvodňujícími zahájení řízení z moci úřední. Takovými skutečnostmi se stanou teprve tehdy, když se s nimi dozorový orgán (po předchozím posouzení a prověření) ztotožní.

S vnějšími podněty k dozoru bude zacházeno dle § 42 (ve lhůtě 30 dnů dozorový orgán na požádání sdělí autorovi podnětu, zda zahájil řízení, teprve zahájí řízení, dosud nedospěl k rozhodnutí zahájit řízení, ale věc dále prověřuje, příp. že podnět nepovažuje za důvodný).

Z hlediska čistě procesního se na provádění dozoru účinností nového správního řádu obecně nic nemění, to co se provádělo správním rozhodnutím podle zákona č. 71/1967 Sb., se bude provádět rozhodnutím i nadále podle nového správního řádu.

37. Dotazy k exekuci na peněžitá plnění

Ministerstvo vnitra není příslušné k výkladu zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Proto nejsou součástí zápisu (a nebyly ani předmětem pozornosti lektorů z odboru LG) odpovědi na dotazy, týkající se této problematiky; účastníci semináře byli odkázáni na přímé konzultace s Ministerstvem financí.

Zpracovalo: v Praze dne 30. prosince 2005 oddělení metodiky a koordinace dozoru odboru dozoru a kontroly ve spolupráci s odborem legislativy a koordinace předpisů Ministerstva vnitra